

[Helveg Petersen.]

de udvalg, der er i gang, og endvidere at spørge sociologer, om der ikke er nogen som helst problemer, og spørge psykologer, så tror jeg, at det ærede medlem vil få en anden opfattelse. Man kan ikke afvise spørgsmålet med at sige, at det beror på en forrygende, jeg tror, det ærede medlem sagde ukendskab til problemerne. Der er her tale om problemer, som man ikke bør behandle på den måde. Der er og må være i den udvikling, der finder sted, også ting, der foruroliger det ærede medlem og giver det ærede medlem anledning til eftertanke.

Er det ikke sådan, at det ærede medlem kan se de problemer, der knytter sig til den udvikling, der finder sted inden for erhvervene, kan se, hvilke problemer der knytter sig til, at der bliver færre og færre muligheder for at blive selvstændig, så man må gå ind i de store virksomheder som funktionær, arbejder eller driftsleder? Kan det ærede medlem ikke se, at der ligger et problem i at få rådet bod på det tab, der vitterligt opstår menneskeligt og produktionsmæssigt derved?

Partiet venstre har et principprogram, hvor man kommer ind på hele dette spørgsmål. Nu ved jeg ikke, om det ærede medlem kender dette program; det ærede medlem er jo ny, men ellers var det en idé at læse det. Venstre siger i sit program, at trivsel i arbejdet bør fremmes gennem ordninger, der skaber interessefællesskab og tilknytning mellem den enkelte og hans arbejdsplads. Man siger et andet sted, at funktionærernes og arbejderens tilknytning til virksomhederne styrkes gennem fremme af tantieme- og udbyttedelingsordninger. Når man bruger ordet „styrkes“, ligger der heri, at det offentlige på en eller anden måde skal være med til at ændre på de bestående tilstande. Men jeg forstår altså, at hele dette syn distancerer det ærede medlem sig fra, og man må gå ud fra, at dette i venstres program ikke siger noget, hvis det ærede medlem står på venstres programgrundlag.

Og må jeg sige med hensyn til det konservative folkeparti, — nu var det ærede medlem hr. Knud Thomsen jo ikke slet så barsk, selv om han identificerede sig med det ærede medlem hr. Guldbergs udtalelser — at det konservative folkeparti har jo også været inde på spørgsmålet om det,

man kalder selvejerdemokrati. Nu har jeg ikke ved hånden programudtalelsen fra det konservative folkeparti, men i en pjece, der er udsendt af partiet — jeg ved ikke, om det er folketingsgruppen eller partiet som sådant, der står bag ved den, den hedder „Ejendomsret til alle“ — kommer man ind på hele dette spørgsmål, og hovedsynspunktet kan vel udtrykkes således: vi vil arbejde for et selvejerdemokrati, hvor flere og flere kan komme til at eje mere og mere. Jeg kan ikke se rettere, end at når man siger dette, må det også have relevans til det, vi her taler om. Det kan ikke være sådan, at når man i praksis stilles over for muligheden for, at der kommer undersøgelser i gang, så afviser man ved at sige, at det har overhovedet ingen interesse. Hvorfor har man det så med på sit program? Hvad mener man dermed? Det er bl. a. det, jeg har tænkt mig vi skal have undersøgt i kommissionen. Jeg har ikke været i stand til — det har jeg heller aldrig sagt — at give en udførlig opskrift for, hvad der skal med i kommissoriet. Jeg mener, at det er noget, man må se på i udvalget ud fra erkendelsen af, at vi står over for problemer, vi alle er vaklende over for, problemer, vi ikke så kategorisk kan tage stilling til, som det ærede medlem hr. Guldberg gjorde det. Så let slipper vi ikke om ved det.

Det ærede medlem taler om industrielt demokrati, og jeg kan ikke give nogen forklaring på, hvad det er. Jeg er klar over, at der deri kan indgå spørgsmålet, hvorvidt de ansatte skal beskæftige sig med de mål, virksomheden arbejder efter. Der kan indgå det spørgsmål, om de skal være med til at træffe væsentlige afgørelser, om de skal være med til at tilrettelægge det daglige arbejde. Der er spørgsmålet om orientering, og må jeg om det spørgsmål sige, at for mig at se er det i virkeligheden det, samarbejdsudvalgene må koncentrere sig om, og ikke de andre ting. Jeg har ikke et ondt ord at sige om samarbejdsudvalgene, det kunne aldrig falde mig ind, jeg er ikke så sagkyndig, at jeg tør vove mig til at gøre det. Men jeg er ganske sikker på, at det kun er begrænsede områder, man arbejder med. Det må ifølge sagens natur blive begrænsede områder, nærmest knyttet til det, jeg kalder begrebet orientering.

Det er ikke min tanke, at man fra lovgiv-